

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **O. K.**, zastoupeného JUDr. Davidem Kourou, advokátem, se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Plzeň, Škroupova 18, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2013, č. j. DSH/12371/13, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 8. 2014, č. j. 17 A 39/2013 - 45, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalobce **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím Městského úřadu Rokycany, odboru dopravy č. j. MeRo/5777/OD/13 ze dne 28. 5. 2013 byl žalobce uznán vinným ze spáchání tří přestupků, a to podle § 125c odst. 1 písm. e) bod první zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, pro porušení § 3 odst. 3 písm. a) téhož zákona, podle § 125c odst. 1 písm. f) bod první zákona č. 361/2000 Sb., porušením § 7 odst. 1 písm. c) téhož zákona, a přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., porušením § 32 odst. 1 téhož zákona, za což mu byla uložena pokuta 29.000 Kč, zákaz řízení všech motorových vozidel na 18 měsíců a náhrada nákladů přestupkového řízení 1.000 Kč. Přestupků se dopustil dne 8. 10. 2012 tím, že jednak řídil osobní motorové vozidlo přesto, že nebyl držitelem řidičského oprávnění, neboť toto oprávnění pozbyl z důvodu dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení (tento přestupek spáchal žalobce z nedbalosti nevědomé), jednak při jízdě držel v pravé ruce mobilní telefon, a jednak neměl rozsvícená světla.

[2] Rozhodnutím ze dne 2. 8. 2013, č. j. DSH/12371/13, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Rokycany. K žádosti žalobce Městský úřad Rokycany rozhodnutím ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 11413/OD/12 Kön, podle § 83 odst. 1

zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, odložil výkon pravomocného rozhodnutí o přestupku, neboť byla podána žaloba na jeho přezkoumání soudem.

[3] Žalobu podanou proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 18. 8. 2014, č. j. 17 A 39/2013 - 45, zamítl.

II. Návrh na odkladný účinek

[4] Kasační stížností doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 24. 9. 2014 se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení uvedeného rozsudku krajského soudu v plném rozsahu. Stěžovatel následně 30. 9. 2014 podal návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a domáhal se, aby soud přiznal odkladný účinek kasační stížnosti jak ve vztahu k napadenému rozsudku, tak i ve vztahu k rozhodnutí Městského úřadu Rokycany (dle usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 77/2005). Přiznání odkladného účinku se domáhá proto, že v daném případě je pravděpodobné, že než dojde k rozhodnutí o kasační stížnosti, byla by již značná část trestu zákazu činnosti vykonána, šlo by tak o krok již nevratný. Vlastní újmu spatřuje v tom, že pracuje jako stavbyvedoucí na živnostenský list, cestuje tak po stavbách po celé České republice a pokud by nemohl řídit vozidlo, přišel by o většinu zakázek. V současné době největší zakázku provádí pro společnost PROJECT PLUS Klatovy, spol. s r.o. v obcích Pracejovice (okres Strakonice), Kunžak (okres Jindřichův Hradec), Žlutice (okres Karlovy Vary), Lísková (okres Domažlice), Ahníkov (okres Chomutov). Kdyby nemohl řídit motorové vozidlo, firma by si najala jiného stavbyvedoucího (jak dokládá kopii potvrzení této firmy). Ohledně majetkové situace stěžovatel uvedl, že má více dluhů exekučně vymáhaných, které ze svých příjmů splácí (podle doloženého Přehledu exekučních titulů dle Centrální evidence exekucí jde o celkem 40 titulů z let 2009 - 2014). Stěžovatel žije s manželkou a nezl. dcerou, příjem manželky by byl pro domácnost nedostatečný, neboť je též zatížen exekucí. Výkon trestu zákazu řízení, jakož i neprodlené vymáhání pokuty v uložené výši by znamenalo ohrožení celé rodiny.

[5] K újmě, která by mohla vzniknout ostatním účastníkům silničního provozu (ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. 6 As 29/2013) stěžovatel uvádí, že přestupky doposud jím spáchané byly menší závažnosti a ostatní účastníky provozu nijak neohrožily. V projednávaném případě se jednalo o přestupek spočívající v řízení motorového vozidla přes zákaz, ovšem spáchaný nanejvýš v nevědomé nedbalosti, dále držení mobilního telefonu a nerozsvícení potkávacích světel. Závažné nebyly ani přestupky spáchané v letech 2006 - 2010, 12 bodů dosáhl za přestupky: 1x držení mobilního telefonu, 4x nepřipoutání bezpečnostním pásem, 1x nerozsvícená potkávací světla, 2x překročení rychlosti v obci o méně než 20km/h, 1x nezastavení na příkaz dopravní značky stůj, dej přednost v jízdě; šlo o méně závažné přestupky hodnocené 1-2 body, pouze držení telefonu je hodnoceno 3 body. Domnívá se proto, že účastníky silničního provozu nadměrně neohrožuje, měsíčně najezdí 15 000 km a vzhledem k tomu není počet přestupků tak vysoký.

[6] Žalovaný se k tomuto návrhu nevyjádřil.

pokračování

III. Posouzení návrhu Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně.

[8] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.* Podle odst. 3 tohoto ustanovení se *přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.*

[9] Přiznáním odkladného účinku žalobě v řízení před krajským soudem se tak prolamují účinky pravomocného správního rozhodnutí ve prospěch toho, kdo se obrany svých subjektivních veřejných práv žalobou soudu podanou dovolal. Pro případ, že je žaloba krajským soudem pravomocně zamítnuta, může být odkladný účinek takovému rozsudku přiznán v řízení o kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu (či jeho části), ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkumu se dotýčné řízení před krajským soudem vedlo (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 - 96, publikované pod č. 786/2006 Sb. NSS), jehož se stěžovatel dovolal.

[10] Z právní úpravy tak plyne, že institut odkladného účinku je koncipován především jako dočasná procesní ochrana žalobce - účastníka správního řízení - před okamžitým výkonem pro něj nepříznivého správního rozhodnutí, jsou-li pro to splněny zákonem předepsané podmínky. Jde tedy o institut výjimečný, jehož účelem je ochránit adresáta veřejné správy před případnými negativními následky aktu veřejné správy (srov. usnesení NSS ze dne 27. 1. 2012, č. j. 2 As 132/2011 - 115, všechna zde citovaná rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz, přiměřeně též usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 581/06, ze dne 11. 10. 2006, dostupné na <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>).

[11] Nejvyššímu správnímu soudu v nyní projednávané věci proto při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti přísluší posoudit kumulativní splnění výše uvedených zákonných předpokladů (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), tj. 1) výrazné disproportionality újmy způsobené stěžovateli v případě, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy, ve vztahu k újmě způsobené jiným osobám, pokud by účinky rozhodnutí odloženy byly a 2) absenci rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[12] Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. února 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to vyvozuje. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická či bagatelní. V daném případě stěžovatel povinnost tvrzení splnil a důkazní břemeno dílem unesl; stěžovatel újmu spatřuje jak v bezprostředním výkonu zákazu řízení motorových vozidla, tak i v bezprostředním vymáhání pokuty. Nejvyšší správní soud proto mohl jeho žádost věcně posoudit.

[13] Nejvyšší správní soud se již v usnesení sp. zn. 6 As 29/2013, na které stěžovatel odkázal, vypořádal s otázkou, zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec mohlo naplnit jeho smysl, který spočívá v oddálení nepříznivých důsledků napadeného správního rozhodnutí ve vztahu ke stěžovateli za situace, kdy na základě právní úpravy obsažené v § 83 odst. 1 zákona o přestupcích odložil správní orgán na žádost stěžovatele výkon svého pravomocného rozhodnutí proto, že proti němu byla soudu podána žaloba. V nyní projednávané věci soud shledal rovněž, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti by byl smysl tohoto institutu naplněn, neboť dříve přiznané odložení výkonu správního rozhodnutí správním orgánem vzhledem k dikci § 83 odst. 1 a 2 zákona o přestupcích při striktním výkladu znamená, že odložení výkonu rozhodnutí je přiznáno do doby pravomocného rozhodnutí krajského soudu o žalobě. Kasační stížností je totiž napadeno již rozhodnutí soudu o žalobě a přezkoumávaným rozhodnutím již není „přímo“ rozhodnutí o přestupku, ale rozsudek soudu. Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 17. června 2009, č. j. 5 As 24/2009 – 58, dospěl k závěru: *„Odložení výkonu rozhodnutí správním orgánem dle § 83 odst. 1 zákona o přestupcích nelze ztotožňovat s přiznáním odkladného účinku žalobě nebo kasační stížnosti za podmínek, které upravuje soudní řád správní. ... Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je proto třeba posuzovat autonomně a prizmatem splnění požadavků kladených výše uvedenými ustanoveními soudního řádu správního.“*

[14] Pokud jde o možný rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, Nejvyšší správní soud odkazuje na závěr vyslovený v usnesení sp. zn. 6 As 29/2013, kde s odkazem na judikaturu tohoto soudu (usnesení ze dne 25. září 2008, č. j. 2 As 60/2008 - 103, publikováno pod č. 1763/2009 Sb. NSS, usnesení ze dne 15. ledna 2013, č. j. 1 As 183/2012 – 35) soud dovodil, že *„je možné, ba nutné, při žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti poměřovat újmu stěžovatele s újmou, která by mohla vzniknout ostatním účastníkům silničního provozu. Tato úvaha není v rozporu se zásadou presumpce nevinny, neboť jakkoliv stěžovatel proti rozhodnutí, jímž mu byl uložen zákaz činnosti, od počátku brojí, toto rozhodnutí je v právní moci a bylo již dokonce přezkoumáno a shledáno zákonným i první soudní instancí. Znovu je třeba v této souvislosti připomenout, že kasační stížnost podaná Nejvyššímu správnímu soudu je opravným prostředkem mimořádným“.... a že „Předestřené úvaze se nelze vyhnout ani s odvoláním na to, že ji učinil již zákonodárce, když do zákona o přestupcích vtělil ustanovení § 83 odst. 1, které zavazuje správní orgán, aby vždy vyhověl žádosti účastníka, který podal návrh na přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem, o odložení výkonu rozhodnutí“*, a to s odkazem na již shora citované usnesení tohoto soudu č. j. 5 As 24/2009 – 58.

[15] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k poměřování újmy, hrozící stěžovateli v souvislosti s dočasnou ztrátou možnosti řídit motorové vozidlo, s újmou, která přiznáním odkladného účinku může hrozit ostatním účastníkům silničního provozu, jejichž ochrana prezentuje veřejný zájem.

[16] Okamžitý výkon zákazu řízení motorového vozidla v daném případě ztěžuje možnost výkonu podnikání stěžovatele; činnost stavbyvedoucího na různých stavbách by nemohl nadále vykonávat, ledaže by si dopravu zajistil prostřednictvím jiné osoby. Z příjmů, kterých výkonem podnikatelské činnosti stěžovatel dosahuje, jsou uspokojovány pohledávky na základě exekučních titulů a rodinné výdaje. Újma, která mu

pokračování

bezprostředním výkonem pravomocného rozhodnutí správního orgánu hrozí, tak není rozhodně zanedbatelná, jeho situace je obdobná, jako v jiných případech výkonu podnikatelské činnosti spojených s větší mobilitou, než je obvyklé u jiných zaměstnání. Samo pozbytí řidičského oprávnění bezprostřední likvidaci jeho podnikání však nepředstavuje. Omezením rozsahu přijímaných zakázek z hlediska jejich dostupnosti, popř. kombinací využití hromadné dopravy a dopravy třetí osobou, pokračování v činnosti umožňuje, byť přináší s sebou ztížení činnosti a vyšší náklady.

[17] Újmu hrozící ostatním účastníkům silničního provozu v případě, že stěžovatel bude nadále motorové vozidlo řídit je nutno poměřovat závažností a četností jím spáchaných přestupků, i postojem, jakým se k porušování předpisů staví. Ačkoli se stěžovatel domnívá, že nejde o závažné porušení pravidel silničního provozu, nelze mu plně přisvědčit. Opakované telefonování za jízdy (a tedy nevěnování se plně řízení vozidla), jízda s nerozsvícenými světly, rozhodně pak nezastavení na příkaz dopravní značky „stůj, dej přednost v jízdě“ nebo opakované překročení rychlosti jízdy v obci jsou porušením, jež může ve svých důsledcích vést k dopravní nehodě s následky zranění či ztráty života. Že takové následky v příčinné souvislosti s porušením předpisů z jeho strany zatím nenastaly, nijak nesnižuje závadnost jeho chování jako účastníka silničního provozu, kterým ohrožuje jeho plynulost a bezpečnost, a to nikoli ojediněle, ale opakovaně. Stěžovatel ve výčtu přestupků uvádí toliko přestupky, jichž se dopustil k datu 1. 8. 2010 a jimiž dosáhl 12 bodů v bodovém hodnocení. Nelze však přehlédnout, že než se dopustil dne 8. 10. 2012 přestupků sankcionovaných v nyní projednávaném případě, a tedy v době probíhajícího řízení o námitkách proti oznámení o dosažení 12 bodů (tj. od 1. 8. 2010 do 29. 2. 2012, resp. 5. 3. 2012, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o odvolání), a kdy tak ještě disponoval řidičským oprávněním v důsledku vedení tohoto řízení o námitkách, se dopustil dalších čtyř přestupků obdobné povahy, a to ve dnech 22. 11. 2010, 22. 4. 2011, 6. 6. 2011 a 31. 1. 2012, např. opět 2x překročení rychlosti v obci. Hrozba pozbytí řidičského oprávnění po skončení tohoto řízení o námitkách, ani dříve ukládané peněžité sankce v blokovém či správním řízení tak nevedly stěžovatele k obezřetnosti a změně jeho chování.

[18] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že újma, která by mohla vzniknout jiným účastníkům silničního provozu přiznáním odkladného účinku, která představuje veřejný zájem, převyšuje výrazně újmu hrozící stěžovateli výkonem rozhodnutí, kterým mu byl uložen trest zákazu činnosti- řízení motorových vozidel.

[19] Stěžovatel dále tvrdí, že současně i bezprostřední vymáhání uložené sankce ve výši 29 000 Kč ohrozí příjmy rodiny, a to především i proto, že jsou již nyní dotčeny splátkami dluhů, které oba manželé mají a které jsou exekučně vymáhány. Výši svého čistého příjmu po sražení splátek na úhradu vymáhaných dluhů stěžovatel konkrétně neuvedl ani nedoložil. V dané situaci pak není vyloučeno, aby požádal o povolení splátek k úhradě uložené sankce, pokud by její vymožení mělo mít v pořadí přednost před již pohledávkami vymáhanými. Podle obecných pravidel stanovených pro vymáhání peněžitých plnění pak platí, že k úhradě dluhů nemohou být exekucí dotčeny prostředky, které jsou nutné k zajištění základních životních potřeb rodiny. Podmínky pro přiznání odkladného účinku tak ani ve vztahu k uložené pokutě nejsou splněny.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. listopadu 2014

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně

senátu